

Kamil neumí létat, zatím... aneb čtenářské strategie u nečtenářů

Inspirace pro tematicky laděné pohybové a výtvarné aktivity

Pohybová hra „Špačci staví hnízdo“

- Zaměření:** rozvoj obratnosti, rychlosti, koncentrace a manipulace s drobnými předměty
- Popis:** *Dětem dáme kolíčky na prádlo (ptačí zobáčky), na zemi rozmístíme drobné předměty představující materiál pro stavbu hnízda a dva hulahop kruhy (představující rozestavená hnízda). Děti rozdělíme do dvou skupin a určíme, které hnízdo patří jaké skupině. Úkolem dětí je donést do svého hnízda v určeném limitu co nejvíce stavebního materiálu. K jeho sběru je možné používat pouze kolíček. Na závěr pohybové hry zařadíme uvolňovacími cviky pro paže a prsty na ruku (kroužení a protřepání křídel a peříček).*
- Pomůcky:** kolíčky na prádlo (pro každé dítě jeden), drobné předměty vhodné pro sběr kolíčkem (zmačkané kuličky z barevného papíru, peříčka, odštířky látek, smotky ovčího rouna, provázků apod.), hulahop kruhy

Pohybová hra „Ať nevypadnou z hnízda!“

- Zaměření:** rozvoj rychlosti, obratnosti, spolupráce s ostatními a manipulace s předmětem
- Popis:** *„Špaččí rodinka byla tak velká, že už se pod okap všechna hnízda nevešla. Část hnízd ve staré stodole se proto musí přestěhovat na druhou stranu střechy. Pozor ale, jsou plná právě vylihlých špačků, kteří nesmí z hnízda vypadnout. Pomůžete jim?“*
- Děti se rozdělí do dvou týmů (hejn špačků) a postaví se do řady za sebou. Na povel začne první v týmu předávat „hnízdo“ druhému za sebou, druhý třetímu atd., až dojde „hnízdo“ k poslednímu dítěti a to s ním přeběhne na začátek řady, tedy je na první pozici v týmu a opět „hnízdo“ předává dozadu. Hra končí, jakmile se v předávání vystřídají všechny děti a přenesou tak své „hnízdo“ do bezpečí.*
- Objekt představující hnízdo plné malých špačků nesmí při předávce spadnout na zem a ani s ním není možné házet. Motivujeme děti ke vzájemné podpoře, děti si fandí, povzbuzují se. (Možné obměny: různé způsoby předávání „hnízda“ – bokem, mezi nohama, nad hlavou aj.)*
- Pomůcky:** pro každý tým jeden objekt představující hnízdo malých špačků – míč nebo lehký košík s malými plyšáky, pěnovými míčky, polystyrenovými vajíčky

Pohybová hra „Špaččí škola“

- Zaměření:** rozvoj lokomočních pohybových dovedností, koordinace a rychlosti, pohotovostní reakce na slovní podnět, schopnosti zaujmout různé polohy těla dle pokynů
- Popis:** *„Prvního června se všichni malí špačkové seřadili k první hodině létání pod vedením učitele Peroutky.“*
- Uprostřed místnosti natáhneme lana (švihadla) jako elektrické dráty. Děti běhají po místnosti za rytmického doprovodu – básničky. Jakmile rytmický doprovod ztichne, děti si co nejrychleji stoupnou a vyrovnají na lana (švihadla) jako špačci shlukující se „na dráty“ v různých polohách dle pokynů učitelky, např. stoj na jedné noze, dřep, stoj rozkročný, sed skřížný, sed snožný, leh na zádech aj. (polohy si dopředu s dětmi vyzkoušíme). Básničky vhodné pro rytmický doprovod aktivity.*
- Pomůcky:** lana nebo švihadla, texty doprovodných básniček

Pohybová hra „Trénink s panem učitelem Peroutkou“

- Zaměření:** rozvoj rychlosti, obratnosti, zvládnání překážek (běh mezi kužely)
- Popis:** „Pan učitel Peroutka svolává špačky k první hodině létání a výuku zahajuje tréninkem lopingů a výkrutů.“
- Na venkovním prostoru připravíme dvě stejné dráhy pro slalom a děti rozdělíme do dvou týmů, které se v řadě postaví na startovní čáru. První z každého týmu si vezme do ruky štafetový „kolík“ a po odstartování vyrazí na dráhu, proběhne slalom a mimo dráhu se vrátí zpět ke startovní čáře, předá štafetu (kolík) dalšímu hráči. Hra končí po doběhnutí posledního hráče z obou týmů. Hra není koncipována jako soutěž, ale výuka leteckých formací (všechny děti mají možnost slalom dokončit). Motivujeme děti ke vzájemné podpoře, povzbuzování.*
- Pomůcky:** kužely v počtu potřebném pro postavení 2 slalomových drah, 2 štafetové kolíky (lze použít jakýkoliv dobře uchopitelný předmět – klacík, rulička od papírových utěrek, hračka aj.)

Pohybová hra „Všechno lítá, co peří má“

- Zaměření:** rozvoj sluchového vnímání (sluchové diferenciacce), postřehu a základů pro práci s informacemi (odhalování podstatných znaků a vlastností, podoba a rozdíl), rozvoj schopnosti zaujmout různé polohy těla dle instrukcí a pravolevé orientace
- Popis:** *Před zahájením hry si s dětmi připomeneme, že někteří ptáci na zimu odlétají do teplých krajín (ptáci stěhovaví/tažní) a jiní zůstávají, těm v zimě plníme krmítka slunečnicí a větší lojové koule (ptáci nestěhovaví/stáli). Děti vyzveme, aby jmenovaly ptáky tažné (špačci, vlaštovky, čápi, kukačky, skřivani, dudci) a stálé (sýkorka, vrabec, hrdlička, kos, labuť, káně, ledňáček), s výčtem jim pomáháme. Smyslem hry je vedle pohybových dovedností upevnit také základní znalosti o ptácích.*
- Děti si stoupnou volně do prostoru místnosti a vysvětlíme jim pravidla. Na slova „všechno lítá, co peří má“ se pohybují po místnosti cvačem bočně (dle instrukce střídají pohyb vpravo a vlevo). Při vyslovení jména tažného ptáka („vlaštovka letí“) se zastaví, rozpaží a pohybem rukou ukáží mávání křídel. Na jméno nestěhovavého ptáka („sýkorka letí“) se zastaví a prsty na ruce předvedou zobání zrní. Na slovo označující zvíře nebo předmět, který nelítá („vlk letí, židle letí“), se zastaví a zaujmou polohu sedu na patách. Slova z jednotlivých skupin prokládáme v různých intervalech. Hra končí po uplynutí stanoveného limitu.*
- Pomůcky:** bez pomůcek

Pohybová hra „Tažní ptáci“ (honička se záchranou)

- Zaměření:** rozvoj rychlosti, vytrvalosti, obratnosti, síly, kooperace s ostatními
- Popis:** „Bratři, sestřičky i bratrance se pro Kamila vrátili, omotali ho stuhami a provázky a vznesli se. Museli vytrvale mávat křídly a dávat pozor na vítr, který jim občas pořádně ztížil let na jih“.
- Vybereme dvě děti, které budou hrát roli podzimního větru. Ostatním, kteří budou představovat mladé špačky, rozdáme připravené barevné stužky. Děti-vítr začnou děti-špačky honit. Pokud se vítr dotkne špačka rukou, znehybní ho a dohoněný zůstává ve „štronzo“ pozici. Nechycení hráči zachraňují znehybněné tím, že na ně položí svoji stužku; tím jsou zachráněni a pokračují ve hře. Role dětí v průběhu hry měníme, bereme ohled na preference dětí.*
- Pomůcky:** barevné předměty představující stužky, pro každé dítě jedna stužka (mohou být použity pruhy krepového papíru, látkové stuhy, tenké šálky apod.), případně mety na vyznačení herního prostoru

Pohybová hra „Splašené počasí“

Zaměření: rozvoj lokomočních pohybových dovedností, změny způsobu pohybu a poloh těla dle instrukcí, obratnosti, koncentrace, paměti

Popis: „*Počasí se splašilo. Déšť, mlha, vítr a bouřka se nemohou dohodnout, čím bude dneska den.*“

Cílem hry je v co nejkratším čase zaujmout správnou polohu těla dle předem dohodnutých pravidel. Děti se za rytmického doprovodu říkanky „Dešťové kapičky dostaly nožičky, běžaly po plechu, dělaly neplechu.“ pohybují po místnosti. Jakmile zazní signální slovo, co nejrychleji zaujmou daný postoj. Poté se aktivita opakuje (říkanka – signální slovo – říkanka – signální slovo).

Prší	rozevíráme deštníky	stoj spatný, vzpažit (dlaně spojit, lokty od sebe)
Louže	obouváme holínky	dlouhé kroky a skoky, děti „překračují kaluže“
Bouřka	náhle zahřmí	děti tlesknou, zakřičí „prásk“ a zakryjí si uši
Fouká	vítr se vším cloumá	v lehu na zádech kolébka
Mlhavo	není vidět na krok	pomalá chůze s rukama v předpažení

Pomůcky: bez pomůcek

Pohybová hra „Do jeskyně!“

Zaměření: rozvoj síly, koordinace pohybů a obratnosti, pohotové reakce na pokyn

Popis: „*Když Kamil poznal, že se blíží nebezpečí, začal ostatním vysvětlovat, že musí uhnout z cesty ničivé tropické bouři. Pospěšme, zachráníme se v jeskyni!*“

Děti chytí padák oběma rukama po obvodu, ne však za úchyty. Na povel „do jeskyně“ se otočí zády a nad hlavou překříží ruce, přetáhnou padák přes hlavu a sednou si na bobek. Na povel „ven z jeskyně“ si opět děti stoupnou do výchozí pozice.

Pomůcky: padák

Pohybová hra „Špaččí taneček“

Zaměření: rozvoj lokomočních dovedností, obratnosti, pohybu koordinovaného s rytmem hudby

Popis: „*Špačci oslavují záchranu před hurikánem špaččím tanečkem, který se naučíme.*“

Nejprve děti rozpočítáme do dvou skupin (prvý – druhý) a následně děti vytvoří dvojice. Ti, kteří jsou označeni jako „prvý“, vytvoří kruh zády ke středu. „Druzí“ se pohybují na hudbu kolem kruhu (střídání cvalu vpřed a poskočného kroku vpřed s přednožováním pokrčmo). Když se hudba zastaví, musí „druzí“ najít svého „prvého“ a prolézt mu pod nohama do středu kruhu. Poté si děti úlohy vyměňují (tj. „druzí“ vytvoří kruh a „první“ chodí do rytmu hudby okolo) a oslavný tanec pokračuje.

Pomůcky: hudba (klavírní doprovod či nahrávka písniček „Není nutno“ a „Poletíme“)

Výtvarná aktivita „Co dokáže hurikán“

Zaměření: rozvoj jemné motoriky, kooperace oko-ruka, estetického vnímání a paměti, procvičování práce s dechem, experimentování s výtvarným materiálem

Popis: „Když špačci byli na cestě na jih, začal jednoho rána foukat zvlášť silný vítr. Sfoukl všechno listí, stromy ohýbal až k zemi a zvláště voněl. Kamil poznal, co to znamená. Vzpomenete si, co to bylo? Ano, hurikán, který odfoukl, co mu přišlo do cesty. A my si teď pomocí foukání vytvoříme obrázek hurikánu.“

Tuše nebo rozředěné tempery různých barev kápneme na papír a děti brčkem rozfoukávají kapky (jako hurikán) do všech stran. Poté děti vystříhnou obrázky objektů (auta, stromy, domy), které hurikán vzal s sebou, a lepí je na obrázek větrné smršti. Po zaschnutí si obrázky společně prohlédneme, porovnáváme vždy dva učitelkou vybrané obrázky – hledáme rozdíly (barvy, tvary, druh a počet nalepených obrázků apod.). Následně obrázky vystavíme na místě přístupném rodičům, návštěvníkům MŠ (nástenka, šatna, vstupní chodba). Rovněž je možné vyrábět jeden společný obraz na velkém formátu papíru (A3) se zapojením všech dětí.

Pomůcky: výkresy A4, brčka, tuše (různé barvy), popř. tempery, obrázky k vystřížení, nůžky, pastelky, lepidlo

Výtvarná aktivita „Výroba špačka Kamila“

Zaměření: rozvoj jemné motoriky a elementární grafické zručnosti, ovládnutí koordinace ruky a oka při práci s výtvarnými materiály a nástroji, nápodoba jednoduchého pohybu podle vzoru

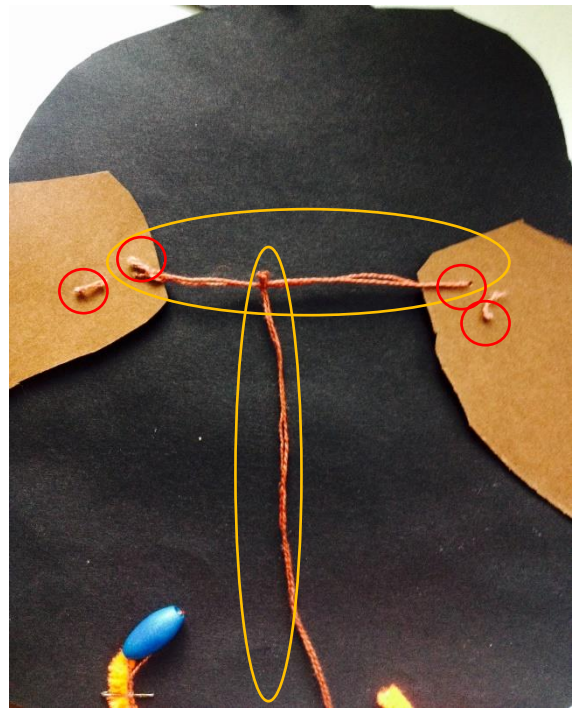
Popis: „Špaček černý je společenský a velmi hlučný pták, o něco menší než kos. Obyčejně hnízdí v hejnech pod střechami nebo v trhlínách ve zdech. Umí výborně napodobovat různé zvuky. Je všežravý, takže si dá rád hmyz i různé bobule. My už víme, že hlavní hrdinou knížky je Kamil, špaček, který neumí létat a kterého si teď spolu vyrobíme.“

Na připravené černé papíry si děti obkreslí dle šablony jednotlivé části špačka (tělo, pravé křídlo, levé křídlo, ocas) a ty vystříhnou. Poté domalují (nebo vystříhnou a nalepí) oči a zobák a přilepí ocas. Chlupatý drátek děti přestříhnou na polovinu, spodní konec se ohne směrem dopředu a vzniklé nožky sešíváčkou (s pomocí vyučující) připevní k tělu. Křídla se k tělu připevní provléknutím bavlnky vyznačenými místy a oboustranně se upevní uzlíky (opět s pomocí učitelky). Detailní popis postupu viz níže.

Pomůcky: šablony k obkreslení, černé (barevné) papíry vyšší gramáže formátu A3, popř. A4, bílé výkresy A4, chlupaté drátky oranžové barvy, sešíváčka, jehla, bavlnka, pastelky, nůžky, lepidlo

Podrobný návod na výrobu špačka Kamila

Postup:

- šablony těla, křídel a hlavy obkreslíme na tvrdý papír a vystříháme; ocásek k tělu přilepíme, dokreslíme / dolepíme oči a zobáček a sešíváčkou připevníme nožky z chlupatých drátků
- připravíme si provázky pro pohybový mechanismus
 - na připevnění křídel k tělu 2x 3,5 cm
 - na tahací závěs provázek délky cca 35 cm
- na místech označených červeným kroužkem si připravíme otvory pro provléknutí provázku
- horní část křídel – díрку 1 cca 0,5 cm od horního okraje a díрку 2 cca 1 cm pod díрку 1
- hrudní část těla – 2 dírky po stranách cca 1,5 cm od postranního okraje v úrovni cca 6 cm od horního okraje
- připevníme křídla k tělu provléknutím kratších provázků spodní dírkou na křídle a dírkou na těle špačka, konce provázku upevníme uzlíky

